

שלג וקור מקפיא,
מרחבים ובעיקר
כלבים ואנשים יוצאי
דופן באלסקה

כתבה וצילמה: אדוה רשף

חשיפה לצפון

הכותבת עומדת לראשונה
מאחורי מזחלת ברקע
נשקפים הרי אלסקה

אני צופה בדריכות במסך המחשב, מחכה להם שיחצו את קו הסיום.

לאחר עשרה ימים, יותר מ-1,500 קילומטר רים, טמפרטורות שזנחו אל 40 מעלות מתחת לאפס, רוחות של 55 קילומטרים לשעה, קרח, שלג וחוסר שינה – המי רץ האחרון מסוגו עלי אדמות עומד להסתיים כאן בנום (Nome) שלחוף מצר ברינג (Bering).

אני מחלקת את זמני בין ישראל ובין אלסקה, אך לאחר שלקחתי חלק בהכנות לקראת מרוץ האידיטרווד (Iditarod) ושהיתי במחצית נהגי מזחלות הכלבים, המכונים "מאש רים", תחושותיי כלפי המקום הפראי הזה, כלפי החיים האינטנסיביים והמחייבים, השתנו והתעצמו. חסרות מילים לתיאור הערכתי למאמנים, המתמודדים עם האחריות לשלומם של הכלבים הנמצאים תחת חסותם, עם איתני הטבע, עם הקור ועם הקשיים היומיומיים. אך עיקר התפעלותי נתונה דווקא לכלבים, האתלטים המופלאים הללו שנרמה שלא רוצים לעצור ולו לרגע.

דמעות גודשות את עיניי בשעה שאני רואה על מסך הלפטופ שלי את הצוותים חוצים בזה אחר זה את קו הסיום. כאשר קארין מסיימת עם 12 הכלבים שלה נמלא לבי תחרי שגאוה, ואינני יכולה עוד לעצור אותן. אפילו מכאן, כשאני בצד השני של העולם, ההתרגשות מציפה אותי. קאטר וצ'ייס, הכלבים המובילים, מרוצים מעצמם ונמרי צים מהרגיל. אחריהם: מרסדס, מארס, פליפ, צ'יול, פליי, אברדין, טראבל, האטצ'ט, ליירה וברי נראים כולם שמחים. ואני? אני כה מתגעגעת ללהקה שעטפה אותי אליה בחי מימות, ולכל השאר – לקור המקפאי, לשלג הלבן, לאהבה הגדולה הזאת.

המרוץ הגדול

כבר אחרי הפעם הראשונה שהייתי באלסקה נשבעתי שאחזור לשם בחורף, כדי לחוות אותה כפי שהיא באמת. אחרי שלוש שנים של תוכניות שנפלו בין הכיסאות הכל

השלג נערם בעיירה טלקיטנה; למטה: קאטר, אחד ממנהיגי הלהקה, נהנה מהשמש במלונה הפרטית שלו; למעלה: כאשר אין מספיק שלג מתחילים את האימון בטרקטורון

משתמרת היום על ידי המאשרים. בעת האחרונה אף הפכו כלבי המזחלת להיות אטרקציה תיירותית. בשנת 1967 ציינה אלסקה מאה שנים לרכישתה מרוסיה והיהפכה לטריטוריה של ארצות הברית. באותה שנה הוע" לה הרעיון לשחזר את מרוץ האידיטרווד ההיסטורי במטרה לתרום לשימור ערכי התרבות של אלסקה וגם לפאר את שמם של כלבי ההאסקי המזוהים עמה. המורשת הזאת חשור בה במיוחד בעידן שבו אופנועי השלג הרועמים תופסים את מקום מזחלות הכלבים. האידיטרווד עובר בין העיר הגדולה ביותר של אלסקה, אנקורג' (Anchorage) לנום – בסך הכל 1,688 קילומטרים של שטחי פרא. המסלול שימש את ילדי אלסקה עוד לפני

הגעת הרוסים ליבשת, אך התנועה בו הגיעה לשיאה בזמן הבהלה לזהב בסוף המאה ה-19. המרוץ נחנך לבסוף ב-1973. המסלול מחולק ל-17 תח" נות, שמצוידות בשקים של אוכל ותרופות לכלבים, ומסי פקות צידה וכל דבר אחר הנחוץ לצוות. השקים מובלים במטוסים קלים המתאימים לנחיתה על שלג, כיוון שנקור דות הציון ממוקמות רחוק מאוד מכל מסלול נחיתה או דרך סלולה. בתחנות ממתנים גם מתנדבים, לילה ויום, כדי לעזור למתחרים בכל דבר שיצטרכו. לקראת סוף המרוץ נום מתמלאת באלפי אנשים – מתנדבים, משפחות, מעריי צים וחברים – הבאים לקבל את פניהם של המתחרים בתום המרוץ הארוך. הצטערתי שלא יכולתי להיות שם איתם.

בעלי הכלבייה, קארין ווארן, מטיעים את הכלבים בטרילר לבדיקות אצל הווטרינר לקראת המרוץ הגדול

להתשורר באהבה

כעבור שלושה ימים הגיעו קארין ווארן אל קו הסיום של מרוץ ההכנה. הם והכלבים נראו עייפים מאוד. הפעם המרוץ היה קשה, אמרו. הטמפרטורות ירדו עד 60 מעלות מתחת לאפס.

עבודת המאשרים קשה, ועלות החזקת הכלבים יקרה מאוד. לעתים למאשרים ולכלביות יש ספונסרים התומכים בהם, אך על פי רוב הם נאלצים להתפנות לעבודות נוספות כדי להתפרנס ולתמוך במפעל חייהם.

סדר היום בכלבייה מתחיל מוקדם. אחרי כוס הקפה הראשונה מגיע הזמן להתחיל במשימות היום, ובראשן האכלת 35 הכלבים. בחורף הכלבים מאבדים אנרגיה רבה וצריך לספק להם הרבה מאוד מזון בעל תכולת שומנים וקלוריות גבוהה כדי שישארו בריאים וחזקים.

אני שוטפת פנים וידיים, לובשת שכבה ראשונה ואז שנייה, כפפות, מחמם צוואר, מכנסיים מבודדים, מעיל מבודד, כובע, פנס על ראשי כי השמש זורחת מאוחר, מגי פיים ששוקלים יותר מכל הבגדים שיש עליי, ואני מוכנה לצאת החוצה. על אף היותי צמחונית ארוקה המשימה שלי הייתה לטפל בדליים של גושי בשר ושומן. סחיבת הדליים אל הכלבים היא בהחלט התעמלות בוקר מאומצת.

הכלבים מתרגשים לקראת הארוחה. סבב הבוקר מתחיל בנקבות. מגישים לכל כלבה מנת אוכל, אומרים לה בוקר טוב ומעניקים לה ליטוף. מרסדס היא הראשונה וסקוץ' תמיד אחרונה. אחר כך הזכרים: בוקר אור לוודו, ואחרון חביב אברדין. פליפ לא מפסיק לנבוח ברקע, לא משנה כמה פעמים אומרים לו להפסיק; לונה מעדיפה להתלטף קודם ורק אחר כך לאכול. כל כלב וכלבה הוא בעל אישיות שונה, ואני רוקמת מערכת יחסים מיוחדת עם כל אחד ואחת.

היום נמשך במטלות מרובות, שחלק מהן אינן נעימות: לנקות את השטח של הכלבים, לוודא שכולם בריאים ושלימים ומקבלים תרופות אם צריך. לפני האידיטרוד המטלות משלשות את עצמן. אחר הצהריים הכלבים יוצאים לריצה. אך קודם אנחנו עוברים ביניהם ובודקים את ארבע כפרי תיהם של כל אחד כדי לוודא שהכל כשורה, ואם יש צורך גורבים להם גרביים. אחר כך מלבישים אותם ברתמות, ואם קר אז גם במעילים, ומחברים את כולם למזחלת ריצה. על אף צווחות ההתרגשות הגוברות של הכלבים אנחנו משתדלים לשמור על טון דיבור שקט.

כולם מוכנים. קארין ווארן עולים על המזחלת, משחריים את העוגן וטסים על השלג. אם אי פעם תהיתי אם הכלבים אוהבים לרוץ, הספק נמוג במהירות שבה הם אצים. הם חוזרים לפנות ערב וסבב ההאכלה מתחיל שוב, הפעם עם הזכרים: אברדין ראשון, מרסדס אחרונה. בין לבין אנחנו מוצאים זמן להאכיל גם את עצמנו, ולקראת סוף היום נופים לים שרודים על המיטה.

אני מזהה רגע שקט ומפסיקה את מה שאני עושה, רק לדקה אחת, כדי להקשיב לו. בלי רעש המגפיים המועכים את השלג, בלי שקשוק הדליים ברקע. השתיקה עוטפת אותי. אני נמלאת בתחושה של טוהר וזכות. ספרטן נובח פתאום ושובר את הרממה, כאילו אומר: כאן הכל ממשיך, מתקדם הלאה, תמיד.

הכלבים מתחילים לרוץ במסלול הכנה של 480 קילומטרים

יוצאים לדרך

בכל פעם ששואלים אותי "מה עושים באלסקה?" אני צוחקת. היא כה עצומה עד שאפשר להעביר בה חיים שלימים ועדיין להרגיש כאילו לא ראיתם אפילו קמטון ממה שייחלתם לראות, ולא משעמם בה לרגע. המרחק מכל מקום אחר, וגם הבידוד במרחבים פראיים של שלג, יער, טונדרה, מביאים עמם עבודה רבה והפתעות יומיומיות – זה יכול להיות אייל עצבני מוקדם בבוקר, זאב, או הכרח ההחליף גלגל בקור מקפיא.

נחתתי באחר צהריים בהיר ויפה, בטמפרטורה סבירה לגמרי של 15 מעלות מתחת לאפס. אני זוכרת שחשבתי לעצמי: "עם זה בהחלט אפשר להסתדר." אך ככל שהתקרר מנו צפונה ירדו הטמפרטורות. והיופי הלך והתעצם. הגעתי אל הכלבייה של קארין ווארן בשיא ההמולה, יום לפני שהם עמדו לצאת עם הכלבים למרוץ הכנה של שלושה ימים לאורך 480 קילומטרים. כבר למחרת ב-5:30 בבוקר, בערך חמש שעות לפני עלות השחר, העלינו 26 כלבים – שתי נבחרות של 13 כלבים כל אחת – על הטיי ריילר ויצאנו אל נקודת ההתחלה של המרוץ. אחרי 45 דקות נסיעה שמענו לפתע "בום" מבהיל. עצרנו בצד הדרך בחי שכה מוחלטת. המחשבה הראשונה הייתה תקר בגלגל, אך

התגלה כי הבעיה גדולה מכך – הציר של הגלגלים נשבר. יצאנו מהרכב. כאב חד התפשט באצבעות ידיי, ואחריהן גם בבהונות רגליי. הסתכלתי על מד הטמפרטורה וראיתי 45 מעלות מתחת לאפס. לא פלא שלמרות כל השכבות שלבשתי, המגפיים החמים ושקיות החימום לא הספיק גופי להסתגל לקור ופשוט קפאתי. קארין ווארן הסבירו כי לוקח זמן להתאקלם, והם לא הרשו לי לעמוד בחוץ למשך יותר מעשר דקות בכל פעם.

בינתיים הלך הזמן ואזל, והיה עלינו להוביל 26 כלבים וארבעה אנשים אל המרוץ. למזלנו הגדול נחלצה קהילת המאשרים לעזרתנו, וכעבור שתיים הגיעו שני כלי רכב עם טריילרים כדי לאסוף את כולנו. הגענו אחרי שהנבי חרות האחרות כבר יצאו לדרך. רצנו לקו הזינוק, הוצאנו את הכלבים, הורדנו את המזחלות מהטריילר, ארזנו דברים אחרונים, לבשנו עוד שכבות וגרביים ומעילים לכלבים, רתמנו את כולם והם יצאו לדרך במהירות הבוק. נותרתי מאחור עם חיוך רחב על פניי. אחרי כל הטירוף נשמתי גם השיער והריסים שלי. הסתכלתי סביבי ולפתע עטף אותי השקט. השמים היו בהירים, השמש האירה את היום החדש והכל נראה לי לבן יותר משהיה קודם.

הארץ וצ'ייס מביעים את אהבתם למאמנת שלהם, קארין; בעמוד ממול: אליוס וקאטר מובילים את הקבוצה באחד מימי האימונים; אדוה בקו הזינוק למרוץ ההכנה בביג לייק, אלסקה

||
עודשת
המצלמה שלי
קפאה, וכך
גם השיער
והריסים שלי.
הסתכלתי
סביבי ולפתע
עטף אותי
השקט. השמים
היו בהירים,
השמש האירה
את היום החדש
והכל נראה
לי לבן יותר
משהיה קודם

||